

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

2024-01-11 Nr. (18.18-31-1 Mr) R-131

2023 M. LAIKOTARPIU GYVENTOJŲ GAUTŲ PAJAMŲ IŠ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PARDAVIMO AR KITOKIO PERLEIDIMO NUOSAVYBĖN AR IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ REALIZAVIMO APMOKESTINIMO IR DEKLARAVIMO YPATUMAI

Atsižvelgdami į Mokesčių administravimo įstatymo¹ 19 straipsnyje nurodytą VMI² keliamą uždavinį padėti mokesčių mokėtojams įgyvendinti savo teises ir atlikti pareigas, primename kokia tvarka apmokestinamos ir deklaruojamos nuolatinių Lietuvos gyventojų (toliau – gyventojas) 2023 m. laikotarpiu gautos finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo (toliau – FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo) pajamos.

1. Pajamų mokesčio lengvata

FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamoms, atitinkančioms Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo³ 17 str. 1 d. 30 punkte aprašytas sąlygas, taikoma pajamų mokesčio lengvata. Šiame punkte nurodoma, jog pajamų iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo ir jų įsigijimo kainos bei kitų Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnyje nurodytų su FP pardavimu / perleidimu ar IFP realizavimu susijusių išlaidų skirtumas, per mokestinį laikotarpį neviršijantis 500 EUR, pajamų mokesčiu neapmokestinamas. Minėta įstatymo nuostata teisės pasinaudoti lengvata nesieja su FP ar IFP išlaikymo nuosavybėje terminu. Todėl aplinkybė, kada gyventojas įsigijo parduotas / perleistas FP ar realizuotas IFP, taikant šią lengvatą reikšmės neturi.

Ši pajamų mokesčio lengvata netaikoma, jeigu:

- pajamos gautos už tikslinėse teritorijose⁴ įsteigtų vienetų išleistas FP;
  - pajamos gautos iš tikslinės teritorijos;
  - akcijos parduotos ar kitaip perleistos nuosavybėn tam vienetui, kuris jas išleido;
  - vertybiniai popieriai laikomi parduotais pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 11 straipsnį, t. y. vieneto (bet kokios teisinės formos) likvidavimo atveju⁵;
  - akcijos gautos Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2 str. 14 d. 1 punkte aprašytu atveju.
- Pajamų mokesčio lengvata netaikoma parduodant akcijas, kurios gautos arba turimų akcijų nominali vertė padidinta, didinant bendrovės įstatinį kapitalą iš bendrovės lėšų. Taikant šią nuostata, akcijų nominalios vertės padidinimo atveju lengvata netaikoma akcijų pardavimo pajamoms, proporcingai tenkančioms akcijų nominalios vertės padidinimo iš bendrovės lėšų sumai.

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas.

² Valstybinė mokesčių inspekcija.

³ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

⁴ Tikslinių teritorijų sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 344 „Dėl Tikslinių teritorijų sąrašo patvirtinimo“.

⁵ Pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 11 str. 1 dalį, vieneto likvidavimo atveju laikoma, kad gyventojas (vieneto dalyvis) parduoda turimas akcijas, dalis ar pajus.

2. Apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo tvarka

Apskaičiuojant apmokestinamąsias FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamas, atsižvelgiama į:

- gautų FP pardavimo / perleidimo ir IFP realizavimo pajamų sumą;
- parduotų / perleistų FP ir realizuotų IFP įsigijimo kainą, įskaitant sumokėtus teisės aktuose nustatytus privalomus mokėjimus, susijusius su tų FP pardavimu / perleidimu ar IFP realizavimu;
- šio rašto 1 punkte aprašytos lengvatos sąlygų (ne)tenkinimą, t. y. gyventojas turi įvertinti, ar jo gautoms pajamoms gali būti taikoma 500 EUR lengvata.

Jeigu gyventojas per 2023 m. mokestinį laikotarpį gavo pajamų iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo, kurioms **taikoma** Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 str. 1 d. 30 punkte numatyta pajamų mokesčio lengvata (500 EUR neapmokestinamasis dydis), tai apmokestinamosios pajamos apskaičiuojamos iš pardavimo pajamų atimant įsigijimo kainą, įskaitant teisės aktuose nustatytus privalomus mokėjimus, ir 500 EUR neapmokestinamąjį dydį. Atsižvelgiant į tai:

- jeigu gautas pardavimo pajamų ir įsigijimo kainos skirtumas yra lygus 500 EUR ar mažesnis, prievolė mokėti pajamų mokestį gyventojui neatsiranda;
- jeigu gautas pardavimo pajamų ir įsigijimo kainos skirtumas viršija 500 EUR, iš jo atimamas 500 EUR neapmokestinamas dydis ir gautas rezultatas apmokestinamas taikant Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 straipsnyje nustatytą pajamų mokesčio tarifą.

Pavyzdys

Gyventojas antrinėje rinkoje už 15 000 EUR pirko AB „X“ akcijų, kurias 2023 metais pardavė už 20 000 EUR. Šių akcijų įsigijimo kaina lygi 15 000 EUR, o pardavimo pajamos – 20 000 EUR, taigi pardavimo pajamų ir įsigijimo kainos skirtumas lygus 5 000 EUR sumai. Iš 5 000 EUR sumos atimamas 500 EUR neapmokestinamas dydis (tenkinamos lengvatos taikymo sąlygos) ir gauta 4 500 EUR suma apmokestinama pajamų mokesčiu.

Jeigu gyventojas per 2023 m. mokestinį laikotarpį gavo šiame rašte aptariamose rūšies pajamų, kurioms **netaikoma** Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 str. 1 d. 30 punkte nustatyta pajamų mokesčio lengvata, tai 500 EUR neapmokestinamas dydis neatimamas ir apmokestinamosios pajamos apskaičiuojamos iš gautų pajamų atėmus tik įsigijimo kainą bei kitas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnyje nurodytas išlaidas.

Pajamos iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo apmokestinamos taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą. Atkreipiame dėmesį, kad jeigu gyventojas gauta pajamų iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo suma, kartu su kitomis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 str. 1² dalyje nurodytomis pajamomis, per 2023 m. laikotarpį viršija 120 VDU dydžio sumą⁶, šią sumą viršijanti pajamų dalis apmokestinama taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Kai parduodamos / perleidžiamos FP ar realizuojamos IFP, kurios yra sutuoktiniams bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausantis turtas, laikoma, kad pajamas sutuoktiniai gavo lygiomis dalimis, išskyrus atvejus, kai kitokią pajamų paskirstymo tvarką nustato vedybų sutartis. Atitinkamai, šio rašto 1 punkte aptarta mokesčio lengvata taikoma kiekvieno sutuoktinio gautoms pajamoms atskirai, pagal kiekvienam iš jų tenkančią pajamų dalį.

3. Deklaravimas

Šiame rašte aptariamose rūšies pajamos pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos B klasės pajamoms. Todėl apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taip pat deklaruoti šias pajamas privalo pats jų gavęs gyventojas.

Per 2023 m. mokestinį laikotarpį išmokas už FP pardavimą / perleidimą ar IFP realizavimą gyventojams išmokėjęs Lietuvos vienetas, užsienio vienetas per nuolatinę buveinę ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas per nuolatinę bazę privalo jas deklaruoti iki 2024 m. vasario 15 dienos, pateikdamas GPM312 formą⁷ VMI.

⁶ Vidutinių šalies darbo užmokesčių suma, taikoma apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti. 2023 m. laikotarpiu 120 VDU atitinka 202 188 EUR sumą.

⁷ Metinė gyventojams išmokėtų išmokų, priskiriamų A ir B klasės pajamoms, deklaracija (GPM312 forma), patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2018 m. vasario 6 d. įsakymu

Gyventojas gautas FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamas turi deklaruoti, pateikdamas GPM311 formą⁸ VMI. GPM311 formą už 2023 m. mokestinį laikotarpį privalu pateikti iki 2024 m. gegužės 2 dienos⁹. Šioje deklaracijoje apskaičiuotą mokėtiną pajamų mokesčio sumą privalu sumokėti iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamų deklaruoti neprivalu, jeigu joms taikoma šio rašto 1 punkte aprašyta mokesčio lengvata ir jų suma per mokestinį laikotarpį neviršija 500 EUR. Jeigu gautų pajamų suma viršija 500 EUR, turi būti deklaruojamos visos šios rūšies pajamos (tiek tos, kurios priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms, tiek tos, kurios apmokestinamos pajamų mokesčiu). Šiame rašte aptariamos rūšies pajamos, kurioms netaikoma šio rašto 1 punkte aprašyta pajamų mokesčio lengvata, deklaruojamos nuo pirmo EUR.

Gyventojas GPM311 formą turi užpildyti laikydamasis centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintų Taisyklių¹⁰. Taisyklių 59 punktą numato, kad apmokestinamosios FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamos deklaruojamos tokia tvarka:

- 11 pajamų rūšies kodu deklaruojamos pajamos, kurioms taikoma GPMĮ 17 str. 1 d. 30 punkte numatyta pajamų mokesčio lengvata;
- 12 pajamų rūšies kodu deklaruojamos pajamos, kurioms netaikoma GPMĮ 17 str. 1 d. 30 punkte numatyta pajamų mokesčio lengvata.

4. Nenuolatinio Lietuvos gyventojo gautos FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamos

Vadovaujantis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 5 str. 4 dalimi, nenuolatinio Lietuvos gyventojo pajamos iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo nėra pajamų mokesčio objektas Lietuvoje. Todėl šios rūšies pajamų gavęs nenuolatinis Lietuvos gyventojas neturi jų deklaruoti ir apmokestinti pajamų mokesčiu Lietuvoje.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

Nr. VA-9 „Dėl Metinės gyventojams išmokėtų išmokų, priskiriamų A ir B klasės pajamoms, deklaracijos GPM312 formos, jos priedų GPM312L, GPM312U formų ir jų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

⁸ Pavyzdinė pajamų mokesčio deklaracija (GPM311 forma), patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

⁹ Žr. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 27 str. 1 dalį.

¹⁰ Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.